

24.10.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**24 Ekim 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

24 Ekim 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Kültür ve Turizm Uzmanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tarım ve Orman Bakanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Hukuk Muhakemeleri Kanunu Gider Avansı Tarifesi
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hakem Ücret Tarifesi
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tanık Ücret Tarifesi
- Organik Arıcılık Yapan Yetiştiricilerin Desteklenmesine Dair Tebliğ (No: 2023/39)
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2020/5)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

KURUL KARARI

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 19/10/2023 Tarihli ve 12138 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 Tarihli ve E: 2022/144, K: 2023/137 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 20/6/2023 Tarihli ve 2020/7697 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 11/7/2023 Tarihli ve 2019/345 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARLARI

- Yargıtay 3 ve 4. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

Zonguldak'ta 55 bölgede şap karantinası

Karadeniz Ereğli'de görülen şap hastalığı nedeniyle Zonguldak'ta 2 belde, 7 mahalle ve 46 köyde geçici hayvan giriş ve çıkışı yasaklandı.

İlde, Süleymanbeyler köyünde şap hastalığına rastlanması üzerine Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğünce 3 kilometre çapta koruma bölgesi iain etti. Süleymanbeyler, Dedeler, Aydınlar, Güzelyurt ve Pınarcık köylerine karantina başladı.

Koruma bölgesinin dışındaki 7 kilometrelik alanda da gözetim bölgesi oluşturan ekipler, Kandilli ve Ormanlı beldeleri ve Kepez, Belen, Belenyenimahalle, Kocaali, Ömerli, Ören ve Uzunçayır mahalleleri ile Alaplısofular, Asarlı, Bakırlık, Ballica, Bayat, Çayırılı, Çevlik, Çiğdemli, Dağlica, Danışmentli, Elmacı, Emirali, Esenköy, Gebeköy, Güneşli, Haciosmanlar, Hacıuslu, Hasankahyalar, Işıklı, İmranlar, Keşkek, Kızılca, Kızılcapınar, Külâh, Ortacı, Osmanlar, Ovaköy, Pembeciler, Ramazanlı, Ruşanlar, Soğanlıyörük, Sücüllü, Şamlar, Tepeören, Terziköy, Üçköy, Yalnızçam, Yaraşlıyörük, Yazıcılar, Yunuslu ve Zindancılar köylerinde karantina uygulaması kapsamında hayvan ve giriş çıkışları geçici süreyle kısıtladı.

Hastalığın yayılmasını önlemek amacıyla şap sönüşü gerçekleşene kadar söz konusu bölgelere küçük ve büyükbaş hayvanlar ile hayvansal ürünlerin naklinin yasaklandığı belirtildi.

Un sektörü 2 trilyon dolarlık unlu mamüllere dönüşüyor

Son yıllarda globalde tüketicilerin unlu mamüllerine yönelmesi, pazarın hızlı büyümesine yol açıyor. Özellikle sektörde sağlık açısından glutensiz ürünlere talebin artması, donuk ve az pişmiş ürünlerle birlikte ürün çeşidi her geçen gün artıyor. Un sektöründe faaliyet gösteren firmalar da unu 10 kat daha katma değerli hale getiren 2 trilyon dolarlık unlu mamüllere doğru dönüşüyor.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Un sektörü, undan 10 kat daha katma değeri yüksek olan unlu mamüllerine doğru dönüşüyor. Özellikle unlu mamülleri sektöründe sağlık açısından glütensiz, donuk ve az pişmiş ürünlerle birlikte ürün çeşidi de her geçen gün artıyor.

Unlu mamülleri katma değerli hale getirip, donuk zincir ile simit, kruvasan ve pide gibi her türlü ürünleri ihraç eden firmalar da bulunuyor. Bu alanda Türkiye’de ve yurt dışında önde gelen firmalar da bu yöndeki yatırımlarını artırmaya başladı. Un firmaları, 10 kat daha katma değerli olan 2 trilyon dolarlık büyüklüğü bulunan unlu mamüllere doğru dönüşerek, buradan daha fazla almayı hedefliyor.

Undan unlu mamüllere geçişteki katma değerın çok yüksek olduğunu kaydeden Uluslararası Un Sanayicileri ve Hububatçılar Birliği (IAOM) Avrasya Başkanı Eren Günhan Ulusoy, Baking Business ABD’li dergide baking sektörünün (pişirme ve pastacılık) 20 milyar dolarlık undan üretilen mamullerin tüketiciye ulaştığında 200 milyar dolarlık bir büyüklükte olduğu belirtildiğini söyledi.

Ulusoy, ABD'nin verisinden yola çıkarak, dünyadaki unlu mamülleri pazarın büyüklüğünün 2 trilyon doları bulduğunu ifade etti. Unlu mamülleri pazarın geniş bir alan olduğunu vurgulayan Ulusoy, burada çarpanların çok farklı olduğunu belirterek, "Marifet onu muamele dönüştüründe, onun ambalajını tasarlayan marketingi sunumundan geliyor."

Nihayetinde üretim zincirinin içerisinde, ileri doğru atılacağı her adım 20 ile 200 arasındaki farktan pay alabilmek anlamı taşıyor. Türkiye'nin bu sektördeki geleceği açısından da önemli, çünkü yüksek bir kapasite bulunuyor" dedi.

Türkiye'nin ihracatta hızlı ve esnek davranıyor

Fırınlardan da artık fonksiyonel olmadığını, çörek ve börek gibi unlu mamüllerle ürün çeşitliliğini artırdığını ifade eden Ulusoy, fırınlarda daha fazla katma değer üretimi ile pastaneye dönüştüğünü aktardı.

Un sektöründe ihracat yapılan pazarların sürekli değiştiğine dikkat çeken Ulusoy, son 20 yılda Türkiye'nin ihracatındaki ilk 10'daki ülkelerin sayısı 4 kere değiştiğini bildirdi. Buna en son örneğin Sudan olduğunu belirten Ulusoy, geçen sene Sudan'a 0 kilogram olan ihracat, eylül sonu itibarıyla 117 bin tona ulaştığını ve bunun 4 ayda oluştuğunu aktardı.

Türkiye'nin hızlı ve esnek özelliğinden dolayı un ihracatının süreceğini ama yukarı potansiyelinin sınırlı olduğuna vurgu yapan Ulusoy, "Bu 20 yıldır piyasalarda olmanın avantajından kaynaklanıyor. 2022'de 3 milyon ton un ihracatıyla kapattık. Bu yılı ise 3.6 milyon tonla dünyada birinci sırada tamamlayacağız. İhracat pazarlarında katma değerli ürünlere çevirirsek ve unlu mamüllerle yer alabilirsek undan çıksak bile içeride kalırız" dedi.

Raf ömrünün uzun olması israfı önüyor

Unlu mamullerin üretiminde çeşitliliğin çok daha fazla olduğunu belirten Ulusoy, hazır tüketimin de kırsaldan şehirlere göç ettikçe arttığını açıkladı. Unlu mamullerde işlenmesi, içine başka içeriklerin ekleyebildiği, arama verilebildiği ve raf ömrünün uzun olduğuna vurgu yapan Ulusoy, özellikle dondurulmuş ürünlerin raf ömrü uzun olmasından dolayı israfın da önüne geçildiğini söyledi.

Günlük ortalama bir tüketicinin 2 bin kalorilik tüketimi için hepsini protein bazlı liflerden sağladığı zaman ortaya yüksek bir faturanın çıktığını aktaran Ulusoy, "Günlük 2 bin kalori içinde 500 kaloriyi karbonhidratlı ürünlerden alarak maliyet avantajı da var. Protein bazlı üretimde aynı zamanda çevreci de değil. Tahıllı doğrudan işleyip tüketildiğinde bunu dörtte birine düşüyor" şeklinde konuştu.

Üretim alanları ipotekli

Çiftçilerin borcu gün geçtikçe büyüyor. İpotekli tarım alanı 42.3 milyon dekara ulaştı. 2 milyon 230 bin çiftçinin tapusu üzerinde ipotek bulunuyor. Artan maliyetler nedeniyle zarar eden üreticiler, ağaçlarını kepçeyle söküyor.

AKP'nin tarım politikaları üretimi bitirme noktasına getirdi. Başkanlık rejimi döneminde çiftçinin borçları 4 kat atarak 391 milyar liraya ulaştı. Borcunu ödeyemeyen 2 milyon 230 bin çiftçinin tapusuna ipotek konuldu.

CHP Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu, Çevre Şehircilik ve İklim değişikliği Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan ipotekli tarım alanları ve çiftçilerin güncel borçlarının bilgileri aldı. Buna göre Türkiye'de ipotekli tarım alanı 42.3 milyon dekara ulaştı. 2 milyon 230 bin çiftçinin ise tapusu üzerine ipotek konuldu. Bankaların tarım arazileri üzerine ipotek koyduğu üretici sayısı da 1 milyon 626 bin kişi oldu. En fazla ipotekli tarım alanı ise Konya'da yer aldı. 103 bin çiftçiye ait 4 milyon 653 bin dekar ipotekli tarım alanı olarak kayıtlara geçti.

Bakırlıoğlu, "Çiftçinin ürettiğinin karşılığını alamadığını, borç batağında olduğunu ve çiftçi borçlarının 391 milyar lirayı aştığını sık sık dile getiriyoruz. 2002 yılında 2,6 milyon çiftçinin bankalara olan borcu 2,4 milyar liraydı. 2018 Haziran ayında çiftçilerin bankalara borcu 97 milyar lira, şimdi ise 391 milyar lira oldu. Tek adam döneminde çiftçi borçları 4 kat artmış" dedi.

4 YILDA İPOTEKLİ TARIM ALANLARI ARTTI

İpotekli tarım alanlarıyla ilgili yaptığı çalışma hakkında bilgi veren Bakırlıoğlu, "İpotekli tarım alanları ile ilgili 2019 yılında da çalışmalar yapmıştım. 4 yılda ipotekli tarım

alanlarında miktar, parsel sayısı ve çiftçi sayısında önemli artışlar olduğu görülüyor. Türkiye genelinde; 2019 yılında 39,4 milyon dekar olan toplam ipotekli tarım alanı; 2,9 milyon dekar artarak 42.3 milyon dekara, 2,9 milyon olan ipotekli tarım alanı parsel sayısı; 300 bin artarak 3,2 milyon adete, 1 milyon 964 bin kişi olan tapusu üzerine ipotek konulan çiftçi sayısı; 266 bin kişi artarak 2 milyon 230 bin kişiye ulaşmıştır. Bankaların tarım arazileri üzerine ipotek koyduğu çiftçi sayısı 1 milyon 392 bin kişiden, 1 milyon 626 bin kişiye yükselmiştir. 4 yılda 234 bin çiftçi daha bankalara borçlanmıştır” diye konuştu.

TARIMSAL ÜRETİMİ EN FAZLA İLLER DAHA BORÇLU

Çiftçileri en borçlu iller ile en fazla tarımsal üretim yapan illerin ilk sıralarda olduğuna dikkat çeken Bakırlıoğlu, şunları dile getirdi: “Konya, İzmir, Adana, Manisa, Şanlıurfa ipotekli tarım alanlarının ildeki toplam tarım alanlarına oranı bakımından ilk 10’da yer alıyor. Bu rakamlar bize geçimini çiftçilikten sağlamayanların bile tarlaları, bağ ve bahçeleri ipotek altında olduğunu gösteriyor. 103 bin çiftçiye ait 4 milyon 653 bin dekar ipotekli tarım alanı ile Konya ilk sırada. Bu alan, birçok ilin yüzölçümünden daha fazla.” Bakırlıoğlu, “Manisa ise 2008 yılında tarımsal gayri safi katma değeri yani en fazla tarımsal üretim yapan iller sıralamasında ikinci iken, 13 yılda sekizinci sıraya gerilemiştir” dedi ve ekledi: “Bu kadar yüksek üretim potansiyeline rağmen Manisa ipotekli tarım alanlarının oranı bakımından yüzde 27 ile ilk sırada. 1,6 milyon dekar ipotekli tarım alanı ile en fazla tarım alanı ipotek altında olan üçüncü sırada. Arazileri ipotekli olan 93 bin borçlu çiftçi sayısı ile ikinci sırada. Manisa için İpotekli tarım alanları ile ilgili 2019 yılında da çalışmalar yapmıştım. 4 yılda ipotekli tarım alanlarında miktar, parsel sayısı ve çiftçi sayısında önemli artışlar olduğu görülüyor. Manisa genelinde; 2019 yılında 1 milyon 517 bin dekar olan toplam ipotekli tarım alanı 2023 yılında 121 bin dekar artarak 1 milyon 638 bin dekara, 135 bin olan ipotekli tarım alanı parsel sayısı 12 bin artarak 147 bin âdete, 83 bin 982 olan tapusu üzerine ipotek konulan çiftçi sayısı 9 bin 508 kişi artarak 93 bin 490 kişiye ulaşmıştır.”

TARIM ALANI İPOTEK VERİLERİ

Tarım Alanı Toplamı: 266.760.933 dekar

İpotekli Tarım Alanı Toplamı: 42.360.880 dekar

Tarım Alanı Parsel Sayısı: 37.876.407

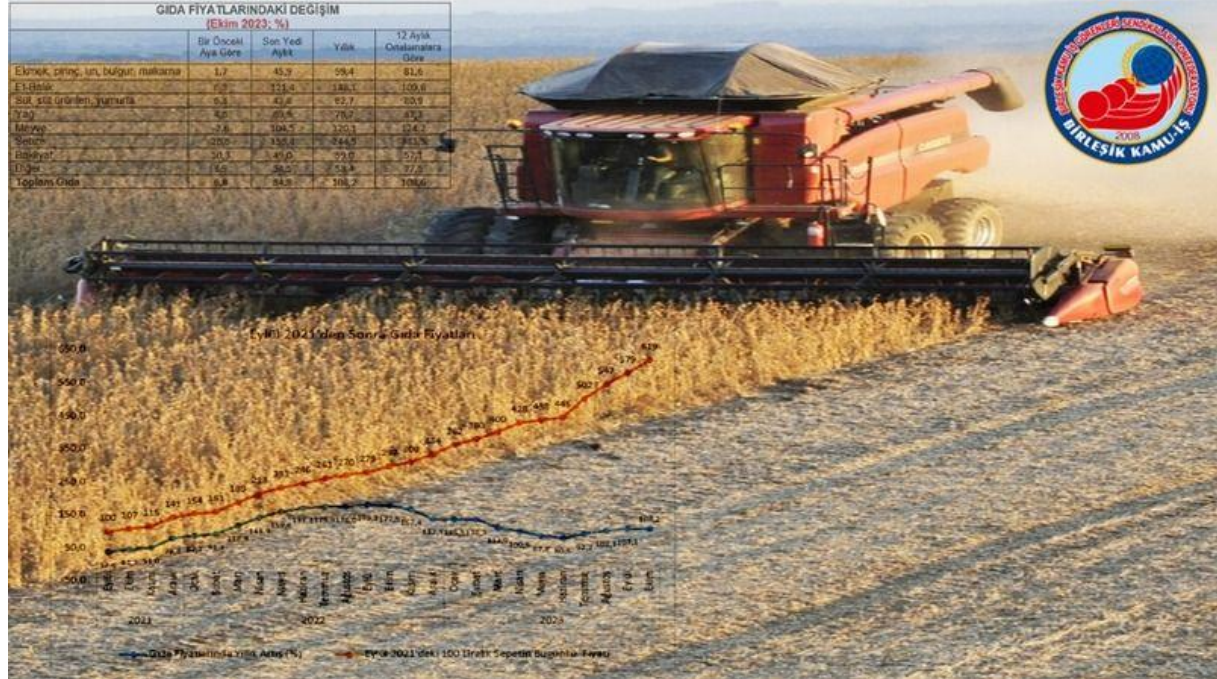
İpotekli Tarım Alanı Parsel Sayısı: 3.208.496

Tapusu Üzerine İpotek Konulan Kişi Sayısı: 2.230.758

Bankaların İpotek Koyduğu Kişi Sayısı: 1.626.289

Gıda fiyatları ekimde yüzde 6,8 arttı

Birleşik Kamu İş araştırmasına göre, ekimde gıda fiyatları bir önceki aya göre yüzde 6,8 oranında artarken, yılın ilk dokuz aylık dönemindeki fiyat artışı yüzde 85'e yaklaştı.

Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu Ar-Ge birimi KAMUAR, fiyatlarını Ankara'daki marketlerden düzenli olarak derlediği ve halkın en fazla tükettiği 64 temel gıda maddesinden oluşan bir sepeti esas alarak hazırladığı gıda fiyatları endeksinin Ekim 2023 sonuçlarını açıkladı.

Gıda fiyatlarında seçimden sonra başlayan yüksek oranlı artış, iktidarın marketlere indirim yapmaya çağırmasına rağmen ekim ayında da yüksek bir hızla devam etti. Birleşik Kamu İş "Halkın Enflasyonu" Araştırması'na göre ekimde gıda fiyatları bir önceki aya göre yüzde 6,8 oranında artarken, yılın ilk dokuz aylık dönemindeki fiyat artışı yüzde 85'e yaklaştı. Gıdadaki yıllık enflasyon da yüzde 108,2 olarak hesaplandı.

YOKSULARIN HARCAMASININ YÜZDE 35,8'İ GIDA

TÜİK'in en son açıkladığı tüketim harcamalarıyla ilgili istatistiklere göre en zengin yüzde 20'lik kesim tüketim harcamalarının yüzde 16,6'sını gıda için ayırırken, en yoksul yüzde 20'lik kesimin tüketim harcamalarından gıdaya ayırdığı pay yüzde 35,8'e kadar çıkıyor. Dolayısıyla gıda fiyatlarında Türkiye'de son 40 aydır yaşanan kesintisiz artış en fazla toplumun sabit gelirli yoksul kesimlerini olumsuz etkiliyor.

AÇLIK RİSKİ ARTIYOR

Yanlış ekonomik ve tarım politikalarının gıda fiyatlarında tetiklediği artış, ülkedeki açlık ve yoksulluk riskini giderek daha da büyütüyor.

Araştırmaya göre, Türkiye'nin bugünkü enflasyon sarmalında Eylül 2021'den bu yana gıda fiyatları yüzde 519 oranında arttı. Diğer bir ifadeyle Eylül 2021'de 100 liraya satın alınan bir gıda sepeti için vatandaşlar bu yıl ekim ayında 619 lira ödemek zorunda kaldılar.

2022 yılında yüzde 179,3'e kadar yükselen gıda fiyatlarındaki yıllık enflasyon bu yıl haziran ayına kadar baz etkisiyle, diğer bir ifadeyle bir önceki yılın aynı aylarında gıda fiyatlarında yaşanan artışın bu yılın aynı ayındaki artıştan yüksek olması nedeniyle düşüş eğilimindeydi. Ancak bu yıl temmuz ayından başlayarak aylık artışlar yeniden önceki yılın aynı ayındaki artış oranının üzerinde seyretmeye ve dolayısıyla da yıllık enflasyon yeniden yükselmeye başladı. Haziranda yüzde 80,5'e indikten sonra temmuzda yüzde 92,2'ye çıkan gıdadaki yıllık enflasyon, ağustosta yeniden yüzde 100'ün üzerine yükselmişti. Eylülde yüzde 107,1'e çıktı, ekimde ise yüzde 108,2 oldu.

Ekimde, meyve dışındaki tüm harcama gruplarında fiyatlar bir önceki aya göre arttı. Et, süt ürünleri, sebze, bakliyat gibi gıda maddelerinde önceki aya göre önemli artışlar yaşandı. Sadece meyve fiyatları önceki aya göre az da olsa azaldı.

Ekmek, pirinç, un, bulgur fiyatları ekimde bir önceki aya göre ortalama yüzde 1,7 oranında artarken, et ve balık grubu fiyatlarında yüzde 6,3 oranında artış yaşandı. Et ve balık fiyatlarında yılbaşından bu yana yaşanan artış yüzde 121,4 oldu. Ekimde önceki aya göre süt ve süt ürünleri ile yumurta grubu harcamaları yüzde 6,3 oranında artarken, yağ fiyatlarındaki artış yüzde 4,6 olarak gerçekleşti.

Meyve fiyatlarının yüzde 2,6 oranında gerilediği ekimde sebze fiyatlarında, bir önceki aya göre ortalama yüzde 26,6 oranında artış kaydedildi.

Ekimde bakliyat fiyatları yüzde 10,2 artarken, salça, zeytin, bal, çay, tuz ve benzeri gıda maddelerinden oluşan diğer işlenmiş gıda fiyatlarındaki artış eğilimi ise yüzde 3,9'la hızlanarak devam etti.

Vatandaşlar mevcut gıda tüketim alışkanlıklarına göre seçilen 64 gıda maddesinden oluşturulan gıda sepetini satın alabilmek için ekimde, bir önceki aya göre yüzde 6,8 oranında daha fazla para ödemek zorunda kaldı.

GIDA FİYATLARI SON DÖRT AYDA TOPLAM YÜZDE 39 ORANINDA ARTIŞ KAYDETTİ

Gıda fiyatlarında yılın ilk dokuz aylık döneminde ise yüzde 84,8 oranında artış yaşandı. Böylece seyyanen zam nedeniyle değişik maaş ve ücret seviyesine değişik oranlarda yansımış olan bu yıl temmuz ayında yılın ikinci yarısı için yapılan ücret ve maaş zamları, gıda fiyat artışı karşısında eridi. Yılın ikinci yarısında yüzde 25 zamlarla yetinmek zorunda kalan emeklilerin satın alma gücündeki erime ise çok daha ağır oldu.

Bu yıl ekimde geçen yılın aynı ayına göre ekmek, un, bulgur, makarna fiyatlarında yüzde 59,4, et-balık fiyatlarında 148,1, süt ve süt ürünleri ile yumurta fiyatlarında yüzde 62,7 oranında artış oldu. Bir yıl öncesine göre yağ fiyatları yüzde 78,7 oranında arttı. Meyve fiyatları yüzde 120,1, sebze fiyatları ise yüzde 244,5 oranında artış gösterdi. Bakliyat fiyatları son bir yılda yüzde 59, diğer gıda fiyatları ise yüzde 58,4 oranında zamlandı.

Döviz kuru ve tarım ürünü üretici fiyatlarındaki artışlar gıda fiyatlarındaki yıllık artışın önümüzdeki aylarda da üç haneli oranlarda kalmaya devam edeceğine işaret ediyor.

Kasım 2022- Ekim 2023 aylarını kapsayan son bir yıllık dönemdeki ortalama gıda fiyatları, Kasım 2021-Ekim 2022 dönemindeki ortalama fiyatlara göre yüzde 108,6 oranında artış gösterdi.

Yılmaz: KKM'den çıkış süreci başladı

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Finansal Piyasalarda istikrarsızlığa yol açmadan çıkış süreci devam edecek. Bankacılık sistemi KKM'den çözülen kaynağı TL cinsi mevduata yönlendiriyor ve devam edecek" diye konuştu.

12. Kalkınma Planının görüşmelerinde Plan ve Bütçe Komisyonu'nda konuşan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, kur korumalı mevduat (KKM) ve kurma ilgili açıklamalarda bulundu.

KKM için son dönemde atılan adımlarla çıkış sürecinin başladığına dikkat çeken Yılmaz, "Finansal Piyasalarda istikrarsızlığa yol açmadan çıkış süreci devam edecek, Bankacılık sistemi KKM den çözülen kaynağı TL cinsi mevduata yönlendiriyor ve devam edecek. Çin hariç gelişmekte olan ülkelerin gelişme hızı Türkiye'nin gerisinde kaldı" diye konuştu.

"Serbest kur rejimi var"

Yılmaz kur hedefi ve tahminlere ilişkini olarak da kurda herhangi bir hedef ve tahmin olmadığını altını çizerek, "Serbest kur rejimi var, son dönemlerde önemli hareketlilik oldu önümüzdeki dönemde böyle hareketlilik beklemiyoruz. Teknik ve siyasi olarak beklemiyoruz" ifadelerini kullandı.

Yılmaz, nominal değil reel kur üzerinden değerlendirme yaptıklarının belirterek, "Gelişmekte olan ülkelerin para değeri uzun dönemde değer kazanır, kaybetmez" dedi.

Morgan Stanley faizde 5 puan artış bekliyor

ABD'li bankacılık devi Morgan Stanley, TCMB'nin hedeflediği dezenflasyon patikasına yönelik yukarı yönlü riskleri göz önünde bulundurarak, perşembe günü faizde 500 baz puanlık bir artış daha yapılarak yüzde 35'e çıkmasını bekliyor.

Morgan Stanley, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK) 26 Ekim'de politika faizini yüzde 30'dan yüzde 35'e yükselteceğini öngörürken; kasım ayında da faizin yüzde 37,50 seviyesine yükseltileceğini tahmin etti.

Morgan Stanley yayınladığı raporda, "TCMB'nin kısa vadeli hedeflerinde önemli bir yukarı yönlü revizyon yapacağına inanıyoruz. Enflasyon tahminlerini 2 Kasım'da açıklayacağı yeni Enflasyon Raporu'nda paylaşacak. Eylül ayında yayınlanan Orta Vadeli Program'da (OVP) 2023 yılsonu tahmini %65 ile daha da yüksekti. Bizim yılsonu için %67,1 olan tahminimiz ve %68,0 olan anket beklentileri göz önüne alındığında, TCMB'nin daha önce %58 olan yılsonu tahminlerini bu seviyelere yaklaştırmasını bekliyoruz" dedi.

Morgan Stanley, TCMB'nin Kasım'dan sonra faiz artırımlarına ara vereceğini, 2024'ün ilk faiz artırımının Nisan ayında 250 baz puan olacağını öngördüklerini de ifade etti.

Morgan Stanley, "Politika profiline bağlı olarak ve makro ihtiyati tedbirler finansal piyasaları koşullarının nispeten sıkı olduğu bir ortamda, enflasyonun 2024 sonunda yıllık %42,5'e gerileyeceğini öngörüyoruz" değerlendirmesini de yaptı.

Devlet taşınmazlardan 13,2 milyar TL gelir bekliyor

Devlet, gelecek yıl aralarında lojman, sosyal tesis ve arazilerin de bulunduğu taşınmazlardan 13,2 milyar TL gelir elde etmeyi hedefliyor.

2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi verilerinden derlediği bilgiye göre, devlet, 2024 yılında taşınmazlardan, satış ve kiralama olmak üzere iki farklı kalemden gelir elde etmeyi öngörüyor. Bu kapsamda, 5 milyar 128 milyon 747 bin lirası taşınmaz kiralaları, 8 milyar 57 milyon 143 bin lirası taşınmaz satışlarından olmak üzere 13 milyar 185 milyon 890 bin lira gelir sağlanması bekleniyor.

Gelecek yıl taşınmaz satışları kapsamında en fazla gelir 4 milyar 459 milyon 286 bin lirayla arazi satışlarından elde edilecek.

Aralarında 2B taşınmazları ile Hazineye ait tarım arazilerinin satış gelirlerinin de yer aldığı "Diğer taşınmaz satış gelirleri" kapsamında 2 milyar 588 milyon 771 bin liralık gelir hedefleniyor.

Taşınmaz satış gelirleri kapsamında, lojman satışlarından 660 milyon lira, sosyal tesis satışlarından 440 bin lira, diğer bina satışlarından 660 bin lira, arsa satışlarından ise 347 bin 986 liralık gelir öngörülüyor.

En fazla gelir lojman kiralalarından

Gelecek yıl beklenen 5 milyar 128 milyon 747 bin liralık taşınmaz kira gelirlerinin ise 1 milyar 812 milyon 312 bin lirasının lojman kiralalarından sağlanması hedefleniyor.

24.10.2023

Taşınmaz kira gelirleri kapsamında diğer önemli gelir kalemi de ecrimisil gelirleri olacak. Ecrimisil gelirlerinden 1 milyar 527 milyon 607 bin lira kaynak bekleniyor.

Sosyal tesis kira gelirlerinden 1 milyon 760 bin lira, "diğer taşınmaz kira gelirleri"nden de 1 milyar 787 milyon 68 bin liralık gelir sağlanacağı tahmin ediliyor.

Erdoğan, İsveç'in NATO'ya Katılım Protokolü'nü imzaladı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsveç'in NATO'ya Katılım Protokolü'nü imzalayarak Meclis'e gönderdi.

İsveç'in NATO'ya Katılım Protokolü, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından imzalandı.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda, "İsveç'in NATO'ya Katılım Protokolü, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından 23 Ekim 2023 tarihinde imzalanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edilmiştir." denildi.

‘Küresel İflas Raporu’ yayımladı: Ticari iflaslar 2024’te yüzde 10 artacak

Allianz Trade, bu yıl ikinci kez ‘Küresel İflas Raporu’ yayımladı. Rapora göre, 2022’deki yüzde 1’lik çok az toparlanmanın ardından, küresel iflaslar 2023’te yüzde 6, 2024’te ise yüzde 10 artacak. Küresel ticari iflas ivmesinin hız kazanmasının ardında, şirket gelirlerindeki düşüş, fiyatlandırma gücünün azalması ve zayıflayan küresel talep yatıyor.

Allianz Trade’in 2023 yılında ikinci kez yayımladığı ‘Küresel İflas Raporu’na göre, küresel ticari iflasların ivmesi hız kazanırken, iflaslar 2023’te yüzde 6, 2024’te ise yüzde 10 artacak. 2023 ve 2024 için güncellenmiş tahminlerini açıklayan şirkete göre 2022’deki yüzde 1’lik çok az toparlanmanın ardından, küresel iflaslar 2023’te yüzde 6, 2024’te ise yüzde 10 artacak. Küresel ticari iflas ivmesinin hız kazanmasının ardında, şirket gelirlerindeki düşüş, fiyatlandırma gücünün azalması ve zayıflayan küresel talep yatıyor.

Raporda ayrıca, 2023 yılının ikinci çeyreği itibarıyla, şirket gelirlerindeki düşüşün, 2020 yılının ortalarından bu yana ‘ilk kez’, tüm bölgelerde geniş bir tabana yayıldığına dikkati çekiliyor. Bu durumun, devam eden yüksek maliyetlerle birleşerek karlılığı azalttığı ve sonuç olarak da likidite pozisyonlarının hızla kötüleştiği, 2025’ten önce de iyileşmesinin beklenmediği belirtiliyor.

Açıklamada görüşlerine yer verilen Allianz Trade Üst Yöneticisi Aylin Somersan Coqui, 3,4 milyar euro ile Euro Bölgesi'nde ve 2,5 milyar dolar ile ABD'de şirketlerin hala önemli miktarda nakit fazlası bulunduğu bilgisini vererek, "Ancak, bu nakit tamponları büyük firmaların elinde ve teknoloji ve tüketici ürünleri gibi belirli sektörlerde yoğunlaşmış durumda. Ve düşük ekonomik büyümenin daha uzun süreceği bu konjonktürde çoğu şirket nakit pozisyonunu operasyonlar yoluyla artıramıyor" ifadelerini kullandı.

5 ÜLKEDEN 3'Ü SALGIN ÖNCESİ SEVİYEYE DÖNECEK

Raporda yer verilen bilgilere göre 2023 sonunda, ticari iflaslardaki normalleşme çoğu gelişmiş ekonomide tamamlanmış olacak ve ülkelerin yüzde 55'inde iflaslarda çift haneli büyük artışlar görülecek. Bu ülkeler arasında yüzde 47'lik artış ile ABD, yüzde 36 ile Fransa, yüzde 59 ile Hollanda, yüzde 35 ile Japonya ve yüzde 41'lik artış ile de Güney Kore bulunuyor. Küresel olarak, ABD ve Almanya gibi büyük pazarlar da dahil olmak üzere, her beş ülkeden üçünün, 2024 sonuna kadar salgın öncesi ticari iflas seviyelerine ulaşacağı da raporda yer alıyor. Rapora göre, Atlantik'in her iki yakasında da iflas rakamlarının istikrara kavuşması için GSYH büyümesinin iki katına çıkması gerekiyor ki bu da 2025'ten önce gerçekleşmiyor.

Küresel askeri harcamalar gelecek sene yüzde 23 artacak

İsrail-Hamas çatışması, Rusya'nın Ukrayna işgali ve Çin'in yükselişi silah üreticilerinde patlama yarattı. New York Times gazetesi, "ABD, Çin ve Rusya'daki satışlar hariç tutulduğunda, dünya çapındaki askeri satın alma harcamalarının gelecek yıl 241 milyar dolara ulaşacak. Bu da yüzde 23 artış demek" diye yazdı.

Emre ERGÜL

Sular ısıyor, dünya silahlanıyor... Hamas'ın 7 Ekim saldırıları sonrası başlayan İsrail operasyonları, Rusya'nın 24 Şubat 2022'de başlattığı Ukrayna Savaşı ve Çin'in yükselişi silah üreticilerinin iştahını kabartıyor.

Dünyanın önde gelen gazetelerinden New York Times, durumu "Mevcut krizler, dünyanın en büyük silah satıcısı olan ABD'ye yeni ülkelerle daha yakın askeri bağlar kurma şansı verdi" diye tanımlarken; "silahlanan" dünya ile verileri sıraladı.

ABD, tüm ülkelerden 5 kat fazla silah satıyor

-Stockholm Barış Araştırma Enstitüsü'ne göre, geçen yıl dünya çapındaki silah, personel ve diğer maliyetlere ilişkin askeri harcamalar 2.2 trilyon dolara ulaştı. Bu, Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana enflasyona göre düzeltilmiş dolar cinsinden en yüksek seviye.

-ABD, Çin ve Rusya'daki satışlar hariç tutulduğunda, dünya çapındaki askeri satın alma harcamalarının gelecek yıl 241 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Bu, enflasyona göre düzeltme yapıldıktan sonra bile geçen yıla göre yüzde 23 artış anlamına geliyor.

-Geçen yıl itibarıyla ABD dünya silah ihracatının yüzde 45'ini kontrol ediyor. Bu, diğer tüm ülkelerden neredeyse 5 kat daha fazla. Bu oran, 10 yıl önce yüzde 30'du.

-Mevcut savaşlar dışında bir Pakistan-Hindistan ya da Azerbaycan-Ermenistan gerilimi de olası... Silah Kontrol Birliği'nden (ACA) Michael Klare, "Çok kırılgan bir dönemden geçiyoruz. "Silah satışlarının bölgesel bir çatışmayı alevlendirmesi ve sonuçta büyük güçler arasında bir savaşın patlak vermesini tetiklemesi riski var" dedi.

Avrupa'nın en çok silahlananı Polonya

-ABD, Çin'e karşı Asya'da kendisine iki müşteri daha buldu: Endonezya ve Hindistan...

- Ukrayna'nın komşusu Polonya, Avrupa'nın en çok silahlanan ülkesi oldu. Cumhurbaşkanı Andrzej Duda ülkesinin gayri safi yurt içi hasılasının yüzde 4'ünden fazlasını, yani NATO ülkeleri tarafından kabul edilen hedefin iki katını savunmaya harcadığını duyurdu.

-Ocak ayından bu yana Polonya'ya, Lockheed Martin'in HIMARS ve Hellfire füze sistemleri (10 milyar dolar), Raytheon'un Entegre Hava ve Füze Savunma sistemi (15 milyar dolar) ve Boeing'in Apache saldırısının 96'sı dahil olmak üzere ABD'den 41.7 milyar dolarlık silah satın alma hakkı verildi. Bunlar, General Dynamics tarafından üretilen Abrams tanklarına ve Polonya'nın son yıllarda sipariş ettiği Lockheed Martin'in F-35 savaş uçaklarına ek olarak geliyor.

Türkiye silah tüccarı listesinde 7 sıra atladı

-Geçtiğimiz yıl Polonya, Güney Kore ile bin tank, 48 savaş uçağı ve 672 motorlu obüs için 14 milyar dolarlık bir anlaşma yaptı. Yalnızca Polonya'nın verdiği bu sipariş, şu anda Almanya, İngiltere ve Fransa'nın ordularında bulunan tüm tankların toplamından daha büyük.

- Polonya, silah tedarikçileri listesine Türkiye'yi de ekledi ve geçen yıl 29 ülkeye drone satan Baykar'dan geçen yıl silahlı insansız hava araçlarını satın aldı. Türkiye, on yıl önce 18'inci sıradayken; şu anda dünyanın 11'inci en büyük silah tüccarı...

Ette ithalata dayalı strateji çok riskli

Ali Ekber YILDIRIM

24 Ekim 2023 Salı

Et ve Süt Kurumu (ESK)Ankara Kızılcahamam'da 7-9 Temmuz 2023 tarihlerinde "Et ve Süt Sektörünün Mevcut Durumu, Politikaları ve Geleceği" konulu bir çalıştay düzenledi. Çalıştaya özel sektör, kamu ve akademisyenlerden oluşan 56 kişi katıldı.

İki gün boyunca et ve süt sektörü ile ilgili sorunlar ve geleceğe ilişkin politikalar tartışıldı. Çalıştay sonrası 30 sayfalık "Et ve Süt Sektörü Çalıştayı Sonuç Raporu" hazırlandı.

Raporda çok çarpıcı tespitler ve öneriler var. Yıllardır kırmızı ette ithalat politikası uygulanırken, raporda "ette ithalata dayalı stratejinin çok riskli" olduğu ifade ediliyor.

Sonuç raporunda, dünyada ve Türkiye’de sektörün mevcut durumu ve geleceğe ilişkin öngörüler yer aldı.

ESK’nın hazırladığı sonuç raporunda dünyadaki gelişmeler şöyle özetleniyor: "Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından açıklanan verilere göre, dünya nüfusunun 2023 yılında 8 milyara ulaşması, 2050 yılında ise 9,8 milyara ulaşması öngörülmektedir. Çin başta olmak üzere yükselen ekonomilerde et ve süt ürünlerine her geçen gün talep artmaktadır. Bu durum küresel talebin, arz durumunun üzerinde olacağını göstermektedir. Küresel iklim değişikliğinin etkilerinin görülmeye başlandığı günümüzde aşırı sıcak hava dalgaları ve şiddetli kuraklık, tarımsal üretimi ve biyoçeşitliliği olumsuz yönde etkilemektedir. Hayvancılığın temel iki ürünü olan kırmızı et ve süt üretimindeki artış hızı, küresel talep artış hızının altında gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Avrupa Birliği, ihracat odaklı büyümeden vazgeçti

Son yıllarda Avrupa Birliği'nde tarımsal üretim politikaları çevre odaklı ve döngüsel ekonomik büyüme hedefine göre şekillendiği, iklim değişikliği konusunda son derece önemli adımlar içeren "Yeşil Mutabakat" ile karbon temelli ekonomik büyüme yerine; çevre dostu, temiz enerji odaklı, enerjiyi ve hammaddeyi verimli kullanan, döngüsel ekonomiyi temel alan bir büyüme modeli benimsediği belirtilen sonuç raporunda:

“Avrupa Birliği(AB), 2050 yılına kadar sıfır karbon emisyonu hedefi kapsamında sera gazları salınımını azaltmak için sığır popülasyonunu küçültme programları yapmaktadır. AB, kendine yetecek miktarda et ve süt üretimi yapan çiftlikleri yeterli gören bir anlayışla, verimliliği artırmak suretiyle birim ürün başına düşen metan gazı yoğunluğunu azaltmayı hedeflemektedir. Bir başka ifadeyle AB'nin ihracat odaklı büyüme hedefinden vazgeçtiği görülmektedir.” bilgisine yer verildi.

Küresel et ve süt talebi artıyor

Dünya kırmızı et üretiminin 2022 yılında 215,3 milyon ton olarak gerçekleştiği vurgulanan raporda bu üretimin yüzde 35,4'ünü büyükbaş eti, yüzde 7,8'ini küçükbaş eti ve yüzde 56,8'ini domuz eti oluşturduğu belirtildikten sonra şöyle deniliyor: “Et üretiminin yüzde 11,7'si Amerika Birleşik Devletleri ve yüzde 13,8'i Avrupa Birliği tarafından gerçekleştirilmiştir. Dünya kırmızı et üretiminin yüzde 35,4 lük payını oluşturan büyükbaş et üretimi 2022 yılında, 76 milyon tondur. Üretimde ilk sıralarda yer alan ülkeler ABD, Brezilya, Çin ve AB'dir. Dünya sığır eti ticaretinde en büyük dört ihracatçı ülkenin Brezilya, ABD, Hindistan ve Avustralya olduğu ve bu ülkelerin toplam sığır eti ihracatının yaklaşık yüzde 56'sını gerçekleştirdiği görülmektedir. En büyük dört ithalatçı ülke olan Çin, ABD, Japonya ve Kore toplam sığır eti ithalatının yaklaşık yüzde 55'ini gerçekleştirmektedir. Küresel ticarete söz konusu olan sığır eti miktarı ise 2022 yılında 12 milyon ton civarındadır. Aynı dönemde küçükbaş et üretimi 16,7 milyon ton olup, üretimde ilk sıralarda yer alan ülkeler Çin, Avustralya, Yeni Zelanda ve Türkiye'dir.”

Ette ithalata dayalı strateji çok riskli

ESK'nın çalıştay sonrası hazırladığı sonuç raporunda kırmızı et ithalatı ile ilgili çok çarpıcı bir tespiti de yer verildi. Uzun yıllardır Türkiye kırmızı et ve canlı hayvan ithalatı yaparken, sonuç bildirisinde ithalata dayalı stratejinin büyük risk oluşturduğuna dikkat çekiliyor. İthalat ile ilgili risk şöyle ifade ediliyor: “ Üretimde yeterli artış olmamasının yanı sıra ihracatçı ülke sayısının da sınırlı olması ve toplam üretim içerisinde ticarete konu olan ürün miktarının az olması (12 milyon ton), soğuk zincir ve lojistik şartlarının ağır olması, küresel fiyatlardaki istikrarsızlık, hayvan refahı koşulları, hayvan hastalıkları ve karantina tedbirleri gibi faktörlerden dolayı ithalata dayalı strateji büyük risk oluşturmaktadır. Yakın zamanda yaşanan pandemi süreci ve Rusya-Ukrayna savaşı ihracatçı ülkelerin öncelikle kendi gıda güvenliğine odaklanması ve ticarete kısıtlama getirme arayışları neoliberalizmi ve oluşturduğu serbest piyasa ekonomisini tartışılır hale getirmiştir.”

Süt üretiminde Almanya Türkiye karşılaştırması

Dünya süt üretiminin 2022 yılında yaklaşık 936 milyon ton olarak gerçekleştiği belirtilen raporda Türkiye ile Almanya'nın üretim verileri karşılaştırılıyor. Süt ile ilgili değerlendirmede şu bilgilere yer veriliyor: “Gelişmiş ülkelerdeki üretim artışının düşük

olduğu görülmesine rağmen gelişmekte olan ülkelerde üretim hızla artmaktadır. Ancak Dünya süt ticaretine yön veren ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Çiğ sütteki verim ve kalite standartlarının yüksek olması bu fırsatı doğurmaktadır.

Dünyada süt üretim miktarı ve ihracatına ilişkin çarpıcı bir örnek olarak Almanya verilebilir. Almanya'nın toplam çiğ süt üretimi 32 milyon ton, toplam süt ürünleri ihracat değeri ise yaklaşık 11 milyar dolar iken ülkemizin toplam çiğ süt üretimi 24 milyon ton, toplam süt ürünleri ihracat değerimiz ise 451 milyon dolardır. İki ülke arasındaki üretim miktarlarının birbirlerine yakın olmasına rağmen ülkemizin süt ve süt ürünlerindeki ihracat değeri Almanya'ya kıyasla oldukça düşük kalmaktadır.”

Domuz tüketmeyen ülkelerde kırmızı ette sorun yaşanacak

ESK'nın hazırladığı Et ve Süt Çalıştay Sonuç Raporu'nda :”Tüm veriler göstermektedir ki, son 20 yılda hayvansal ürünlerin küresel talep durumu küresel arzın üzerinde gerçekleşmiştir. Önümüzdeki yıllarda hayvansal ürün üretiminde daha fazla daralma olacağı öngörülmektedir. Bu durumun başta İslam coğrafyası olmak üzere domuz eti tüketmeyen ülkelerde kırmızı et tedarikinde ciddi sorun oluşturacağı muhakkaktır.

Diğer taraftan, iklim değişikliği kaygısı, su stresi, sürdürülebilir gıda arz güvenliği endişesi, çevre duyarlılığı, hayvan refahı duyarlılığı, inanç faktörü, vegan, vejetatif beslenme tercihleri gibi faktörler yapay et ve bitki bazlı süte yönelik eğilimin giderek artmasına sebep olmaktadır. Bu çerçevede laboratuvar bazlı tavuk eti ve bitki bazlı sütlerin refah toplumlarında tüketime sunulmaya başlandığı, hücre kültürü bazlı kırmızı et üretimine yönelik Ar-Ge çalışmalarının giderek arttığı görülmektedir.” bilgisine yer verildi.

Türkiye'nin et ve süt üretimi

Son 20 yılda sağlanan ekonomik büyümeye bağlı olarak sosyal ve ekonomik refahtaki gelişmeler, kentleşmenin artması, turizm potansiyelinin büyümesi, dış ticaret hacminin genişlemesi gibi nedenlerden ötürü hayvansal ürünlere olan talebin arttığı ileri sürülen raporda Türkiye'nin et ve süt üretimi, tüketimi ile ilgili şu verilere yer verildi: “Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ülkemizde 2022 yılı itibarıyla yıllık 21,56 milyon ton süt, 2,19 milyon ton kırmızı et üretimi gerçekleştirilmiş olup 85 milyon dolayındaki nüfusumuz için kişi başına süt eşdeğer tüketimi 253 kg, kırmızı et tüketimi 25,6 kg civarındadır.”

Kırsaldakiler hayvansal ürünleri kentlerden alıyor

Kırsal alanlarda eğitim, sağlık, ulaşım, enerji, iletişim, vb. gibi kamusal hizmetlerin yetersiz kalması, keza hastane, okul (taşımali eğitimin öncelenmesi), sosyal donatı alanları (kafe, restoran, spor tesisleri, sinema ve tiyatro salonları) gibi mekânların yeterince olmaması kırsal yaşamın cazibesini azalttığı hatırlatılan sonuç raporunda

bunun hayvancılığa yansması şöyle özetleniyor: “Bunun yanı sıra kırsal yaşamın refah düzeyi kentlerin gerisinde kalmıştır. Örneğin kırsaldaki orta ölçekli bir işletmede üç aile ferdinin iş gücü ile elde ettiği işletme geliri, kentte çalışan üç asgari ücretli gelir toplamının oldukça altında kalmıştır. Kırsal yaşamın çetin şartları ve kırsal refahta yeterince sağlanamayan gelişme kentlere göçü cazip hale getirmiştir. Özünde bir kırsal üretim olan hayvancılık faaliyetleri bu durumdan olumsuz etkilenmiştir. Bilhassa geçimlik ve yarı geçimlik işletmeler ile küçük ölçekli aile işletmelerinde küçülme yaşanmıştır. Kırsal hane halkının hayvansal ürün ihtiyacı çoğunlukla kentlerden tedarik edilmektedir.”

Bildiride son 20 yılda hayvancılığın geliştirilmesine yönelik olarak çok sayıda destekleme programı uygulandığı belirtilerek, tarıma verilen devlet teşvikleriyle birlikte ticari işletmelerin büyüdüğü ve toplam üretimdeki paylarının arttığı ifade ediliyor.

Özetle; yıllardır kırsalda aile işletmelerinin küçüldüğünü, hayvancılık yapanların giderek azaldığını ve şirket tarımına geçildiğini yazıyorum. “Üretim Tüket/İthalat, Siyaset, Rant Kısacasında Tarım” kitabımda örneklerle kırsalda yaşayanların da tüketici konumuna geçtiklerini yazmıştım. Bu raporda da kırsalda yaşayanların hayvansal ürünleri kentlerden aldığı bilgisine yer veriliyor. Açıkçası raporda yazılanların hiçbirisi benim için sürpriz veya bilinmeyen bilgi değil. Yıllarca yazdıklarımın özeti gibi. Okurken keşke haklı çıkmaysaydım diye düşündüm. Bakalım size neler düşündürecek?

Bakan Yumaklı: “Çalıştay, izlenecek politikalara ışık tutacak”

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı “Et ve Süt Sektörü Çalıştayı Sonuç Raporu” sunuş yazısında çalıştayı bundan sonra izlenecek politikalara ışık tutacağını ifade ediyor. Yumaklı’nın görüşleri şöyle:

“ Gıdaya erişimin rahat olması için her ülke kendi tarım potansiyelini planlayarak üretimi teşvik etmeye ve dışa bağımlılığı minimum düzeyde tutmaya çalışmaktadır. Bu konuda mevcut tarım politikamızla üreticilerimizin güçlendirilmesi ve tüketicilerimizin korunması prensibi çerçevesinde önlemlerimizi alıyoruz.

Gıda arz güvenliğinin sağlanmasını temel olarak gıda üretim sistemlerinin sürdürülebilir risklere karşı dayanıklı ve güçlü bir yapıya kavuşması için her türlü tedbiri alırken tüketicinin de güvenilir gıdaya makul fiyatlarla erişebilmesini önemsiyoruz.

Üretime dair verdiğimiz destekler bize çok boyutlu hız kazandırmıştır. Tarladan sofraya tüm süreçler bizim odak noktamızı oluşturacaktır. Tarımı millî güvenliğin bir parçası olarak değerlendirirken vizyonumuzu ve politikalarımızı da bu bilinçle oluşturuyoruz.

Stratejik hedefimiz, Türkiye Yüzyılı'nda ülkemizin potansiyelini en iyi şekilde üretime dönüştürmektir. Ülkemiz hayvancılığını geliştirecek altyapısal yenilikleri sağlayarak, üretimde verim ve kaliteyi yükselterek hayvansal ürün ihtiyacımızı coğrafyamızdaki kendi hayvan varlığımızdan tedarik etmek için canla başla çalışıyoruz. Sektör paydaşlarımızla sürekli istişareler hâlinde hareket ediyoruz, ortak akılla hayvancılık stratejisi başlığı altında kısa, orta ve uzun vadeli planlar yapıyoruz.

Bu amaca dönük olarak ESK tarafından Bakanlığımız öncülüğünde düzenlenen "Et ve Süt Sektörü Çalıştayı"nın, önümüzdeki süreçte konu ile ilgili izlenecek politikalara ışık tutacağına inanıyorum.

Sektörün tüm aktörleri ve üniversitelerimizden konu uzmanlarının katılımıyla gerçekleştirilen çalıştay vesilesi ile et ve süt sektöründe gelecekte nasıl bir durum ile karşı karşıya kalabileceğimiz konusu bir tartışma ortamında geniş bir bakış açısıyla tartışmaya açılmış olup sonucu da bir rapora dönüştürülerek sizlerle paylaşılmaktadır.”

ESK'nın sektördeki rolü

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mustafa Kayhan, sonuç raporunda ESK'nın sektördeki önemine vurgu yaparak: “1952 yılında hizmete açılan Et ve Balık Kurumu, yeni adıyla Et ve Süt Kurumu, sektörde 71 yıllık tecrübeye sahip köklü bir kuruluştur.

2005 yılından itibaren hükümetimiz tarafından özelleştirme kapsamından çıkarılan Kurumumuz, bugün 12 et kombinası, 1 tavuk kombinası, 1 et işletmesi ve 1 süt işletmesi ile hizmet vermek gayreti içindedir.

Kurum olarak amacımız, sürdürülebilir üretimi sağlayacak hedeflere hizmet etmek, çiftçimizin emeğine değer katmak, tüketicilerimize erişilebilir fiyatlarda kaliteli ve güvenilir ürün arz etmek, sektörün ihtiyaç duyduğu altyapıyı oluşturmak ve Bakanlığımız politikaları doğrultusunda ortaya çıkan üretim mekanizmalarının güçlü bir şekilde tesis edilmesine katkı sunmaktır.”

Ters yöne girdik bir kere, çıkamıyoruz!

Alaattin AKTAŞ

24 Ekim 2023 Salı

Hani klasikleşen bir Temel fıkrası vardır ya... Otoyolda yanlış yola giren ve ters yönde ilerleyen Temel'i gören polis ekipleri radyoda uyarı anonsu yaptırmaya başlar:

“Dikkat, otoyolda ters yönde ilerleyen bir araç var.” Anonsu duyan Temel bir yandan karşı yönden gelen araçları savuşturmaya çalışır, bir yandan da bağırır: **“Ne biri, hepsi ters yönden geliyor, hepsi!”**

Bizim durumumuz da sanki biraz böyle mi ne! Temel'den tek farkımız, biz otoyolda ters yönde gittiğimizi fark ettik etmeye de, biraz geç fark ettik ve şimdi de bir çıkış bulamıyoruz. Otoyol bu, öyle üç beş kilometrede bir çıkış olmuyor işte. Geri dönmeye çalışıyoruz, buna da yoğun trafik olanak tanımıyor. Debelenip duruyoruz!

Şimdi de ABD faizi

Yurt içinde yaşadığımız sorunları atlatmayı umarken Gazze savaşı patlak verdi. Adeta tüm fon sağlayıcılar “Hele bir bekleyelim” moduna girdi. Zaten bize para vermeye can atan yoktu da, bu savaş da tuzu biberi oldu. Bize acilen döviz lazım ama para vermeye yanaşan yok.

Yetmezmiş gibi üstümüze üstümüze gelen sorunlara dün bir yenisi eklendi, ABD'de on yıllık tahvil faizi yıllar sonra psikolojik eşik olan yüzde 5'i aştı. Zaten ABD'de faizler uzun süredir yüzde 5'e çok yakındı da, bu düzeyin aşılması dediğim gibi psikolojik anlamda önem taşıyordu.

Bizim ABD on yıllığına denk sayılabilecek gösterge faizimiz yüzde 25 dolayında.

Bir tarafta ABD ve yüzde 5 faiz, diğer tarafta Türkiye ve yüzde 25 faiz...

ABD tahvili aldığınızda kur riskiniz yok sayılır. Dolara döndürdüğünüz paranın dolar karşısındaki değer değişimine göre bir risk ortaya çıkabilir tabii ki... Ama bu risk, dolar çok büyük ölçüde değer yitirmedeği sürece önemsiz boyutta kalır.

Borç verilebilecek iki ülke olsaydı...

Varsayın ki dünyada borç arayan iki ülke var; biri biz, diğeri de ABD. Yine varsayın ki borç verecek olan da Euro Bölgesi'nden bir yatırımcı, örneğin Almanya'dan.

ABD'ye borç verildiği takdirde kur riski çok sınırlı. Ama ya Türkiye'ye verdiğinde?

Bugünlerde euro/dolar paritesi yaklaşık 1.06 düzeyinde. Ama örneği basitleştirmek için euro/ dolar paritesini 1 kabul edelim. Buna göre Alman yatırımcı bugünlerde yüzde 5 faizli, yani fiyatı 952 dolar olan 1.000 dolar nominal bedelli ABD tahvilini 952 euroya alabilir. Bu yatırımcı için kur riski euro dolara karşı çok değer kazanırsa ya da diğeri bir ifadeyle dolar değer kaybederse ortaya çıkar. Bir yıl sonra euro/ dolar paritesi 1 değil de örneğin 1.1 olursa, bu yatırımcının 1.000 doları, artık 1.000 euro değil, 909 euro edecektir.

Ya Türkiye'ye borç verilirse...

Peki bu yatırımcı Türkiye'ye borç vermeyi tercih ederse ne olur?

Faizimiz yüzde 25 dolayında. Bu yatırımcı için kur riski belli; euro TL'ye karşı çok değerlenirse böyle bir risk doğacak. Buna olmaz denilebilir mi? Muhtemelen olacak, hatta yüzde 25 faizi aşan bir oranda değer kaybı ortaya çıkacak.

ABD'ye yatırım yapıldığında yukarıda örnekte verdiğim bir kur oynaklığı olasılığı ne kadar azsa, Türkiye için böylesine bir kur oynaklığı olasılığı o kadar yüksek.

Siz Alman yatırımcı olsanız, ABD'yi tercih eder rahat rahat uyumak mı istersiniz, yoksa daha fazla kazanç elde etme umuduyla Türkiye'yi tercih eder ama uykunuzdan olmayı göze mi alırsınız?

Şu durumda bir Avrupalı yatırımcı ABD kağıdını tercih ettiğinde kur riskini hiç yaşamayacakken ya da bu riske çok düşük oranda maruz kalacağını görüyorken parasını niye Türkiye'ye getirsin ki?

Başka bir risk daha var

Kur dışında hem ABD'yi, hem Türkiye'yi ilgilendiren başka bir risk daha söz konusu. Faiz artmaya devam ederse elinde kağıt bulunanlar zarar yazar. O yüzden, faizlerin artış temposu ve nereye kadar daha gidebileceği de çok önemle üstünde durulması gereken bir başka yön.

ABD'de yüzde 5 olan faiz üç beş ay içinde yüzde 10'a çıkar mı, çıkmaz!

Ama Türkiye'de yüzde 25 olan faizin üç beş ayda yüzde 50'ye değilse bile yüzde 35'e, 40'a çıkmayacağı söylenebilir mi, söylenemez!

Dolayısıyla çok belirgin olarak böyle bir risk de var.

Şimdi bu yazdıklarımın herhalde şu sonucu çıkaranlar olmaz:

“Ne yani borçlanmada bizim rakibimiz ABD mi, bize benzeyen ülkelere bakalım.”

Onlara bakıyoruz zaten; ben sorunun nasıl büyük boyutlara vardığını vurgulamaya çalışıyorum.

Ters yönde gitmeye devam eden Temel henüz farkında değil ama birkaç kilometre öteden devasa TIR’lar geliyor ve onlardan sakınması, arabasıyla slalom yapması çok daha zor olacak.

Normal trafikte yapmak suçtur ve çok tehlikelidir ama yolu biraz boş gördüğü anda Temel’in el frenini çekip filmlerde izlediğimiz gibi arabasını 180 derece döndürüp normal yöne girmesi gerekiyor.

Sonra da hızlanması... Çünkü Amerika’nın kovboyları TIR’larla yarış halinde ve çok hızlı geliyor. Bir an önce oradan uzaklaşmakta yarar var.

Filistin-İsrail savaşı gıda güvencesini tehdit ediyor

Prof. Dr. Aykut GÜL

24 Ekim 2023 Salı

Gazze... İki buçuk milyona yakın nüfusu ile belki de Filistin halkının en fazla acılara maruz kalan bölümü... Nüfusun üçte ikisi gıda güvencesinden yoksun... Karadan ve denizden 2007 yılından beri abluka altında tutulan Gazze, kıyı şeridine sıkıştırılmış yoğun nüfusunu besleyecek yeterli toprak ve su kaynaklarına hiç sahip olamadı.

Aslında su kaynakları, bölge geneline göre göreceli olarak daha iyi olmakla birlikte işgalin getirdiği kısıtlamalar, etkin bir tarımsal üretimi hiçbir zaman mümkün kılamadı. Su kaynaklarının ve tarımsal sulama tesislerinin önemli bir kısmı İsrail'in hava saldırılarında tahrip edildi. Aslında üretimin ötesinde sağlıklı içme suyuna erişim de çoğu zaman kısıtlandı.

Çaresizlikten aşırı kullanılan yeraltı suları da tükenme noktasına geldi. Gıda güvencesi bakımından içeride kendine yeterli olamayan Gazze, iki hafta önce başlayan İsrail'in yoğun hava saldırıları ve katı ablukası nedeniyle tam anlamıyla açlığa mahkûm edilmiş durumda... Dış dünyanın yardım çabalarından da şu ana kadar sonuç alınamadı. Gazze'ye su ve elektrik verilmediği gibi kanalizasyon altyapısı çökertildiğinden salgın hastalık riski de her geçen gün artıyor.

Amaç, Gazze'nin yaşanılmaz hale gelmesi ve halkın göçe zorlanması... Ülke olarak gönderdiğimiz ilk insani yardım uçağı Mısır'a ulaştı. Şimdi bunların Gazzeli sivillere ulaştırılması yönünde girişimler var. Son olarak Refah sınır kapısının açılması, temel insani ihtiyaçların ulaştırılması ümidini artırdı.

Savaşın yayılması riski ve gıda lojistiği

ABD'nin de İsrail'e tam desteğini açıklaması ve bölgeye uçak gemilerini yönlendirmesi, savaşın yayılması endişesini kuvvetlendiriyor. Özellikle lojistik ve enerji aktarımında kilit öneme sahip olan Süveyş Kanalı ile Hürmüz Boğazı'nın kontrol altına alınması çabaları var. Suriye ve Lübnan limanları bölgedeki gerilimden

etkilendiler. İsrail'in Aşdod Limanı kapalı, Hayfa Limanı ise çok yoğun ve oldukça riskli. Lojistiğin Kuzey Afrika ülkelerine kayabileceği üzerinde duruluyor...

Gıdaya ulaşımın riskli hale gelmesi kadar, tarımsal üretimin sürekliliğini sağlayacak tarımsal girdilerin temini de önemli. Enerjinin yanı sıra kimyasal gübrelerin zamanında ve yeterli miktarda tedarik edilebilmesi konusunda sıkıntılar yaşanabilir. Kimyasal gübrenin ana hammaddesi olan doğal gazın sevkiyatında ortaya çıkabilecek sıkıntılar, bölgenin yanı sıra dünyanın diğer üretim bölgelerinde de tarımsal üretimi olumsuz etkileyecektir.

Zor günler kapıda... Şimdi dayanışma zamanı...

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın devamı ve Ortadoğu'da savaşın yayılma potansiyeli öncelikle gıda güvencesini tehdit ediyor. Ülke olarak kilit rol oynadığımız Tahıl Koridoru'nun aksaması tehlikesi var. Bölgede her zaman ağırlığı olan Türkiye'nin Gazze konusunda ortaya koyduğu dayanışma ve uluslararası diplomasi çabaları ümitleri artırıyor.

Ortadoğu, iklim değişiminden en çok etkilenen bölgelerden... Bunun yanında İsrail'in yayılmacı politikaları, İslam dünyasının ve gelişmiş (!) Batı'nın duyarsızlığı ve ikiye bölünmüşlüğü, yoksul ve çaresiz bırakılan Filistin halkını yok olmanın eşiğine itiyor. İsrail'in, Gazze'nin kuzeyinden kara harekâtına başlaması ihtimali ile Gazzelilerin, güneyden Sina'ya sürülme planı, bir başka dehşet senaryosu.

Böylelikle Gazze'nin İsrail tarafından ilhakı kolaylaşırken Gazzeliler için sürgün ve tamamen dış dünyadan gelecek yardımlara muhtaç kalması tehdidi söz konusu. Çin ve Rusya'nın bölgedeki bu krize müdahil olma girişimleri küresel bir ateş topuna dönüşebilir. Son birkaç yıldır gıdanın, büyük üretici ülkeler tarafından aşırı stoklanması, bugünü öngörmüş olmaları mıdır? Ne dersiniz?

Tüketicinin güveni artarken de konut umudu düşüşte

Naki BAKIR

24 Ekim 2023 Salı

Makroekonomik gidişatı etkileyen psikolojik faktörlerin başında gelen tüketici güvenindeki artış, ekim ayında da devam etti. Tüketici Güven Endeksi, eylüldeki yüzde 5,1 artışın ardından ekimde de yüzde 4,4 artarak 74,6'ya yükseldi. Güvenin ölçümünde esas alınan alt endekslerin neredeyse tümünde artış yaşanırken, gelecek on iki ayda konut satın alma beklentisi ise düşüş gösterdi.

E 74,6 konomideki gidişatla karşılıklı etkileşim içinde bulunan 'tüketici güveni', iki aydır yükselişe devam ederken, tüketicilerin konut satın alma beklentisi ise ekimde düşüş gösterdi.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası iş birliği ile yürütülen aylık Tüketici Eğilim Anketinden hesaplanan Tüketici Güven Endeksinin ekim ayı sonuçları açıklandı. Buna göre, ağustosta 68'e kadar düştükten sonra eylülde önceki aya göre yüzde 5,1 artarak 71,5'e yükselen Tüketici Güven Endeksi, ekimde de yüzde 4,4 artarak 74,6'ya ulaştı.

Endeks, iki aylık yükselişle birlikte Ekim 2022 değerinin ise yüzde 2 altında oluştu. Hızla yükselmiş, sert düşmüştü Tüketicilerin, genel ekonomik gidişat ve kendi mali durumlarına ilişkin beklenti ve değerlendirmeleri ile harcama ve tasarruf eğilimlerini ölçen Tüketici Eğilim Anketi verilerine göre hesaplanan Tüketici Güven Endeksi, seçimlerin yapıldığı Mayıs ayında 91,1'le son beş yılın en yüksek düzeyine çıkmıştı.

Güven endeksi, Haziran ve Temmuz aylarında ise yaşanan kur şokunun da etkisiyle sert biçimde düşüşe geçmişti, bu eğilim dövizdeki yükseliş hız kesse de Ağustosta da artarak devam etmiş ve endeks 68'e kadar inmişti. Dünyada da ekonomideki gelişmeleri yakından izlemek amacıyla kullanılan öncü bir gösterge olan tüketici güven endeksi 0-200 aralığında değer alabiliyor; 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser, 100'den küçük olması kötümser durumu gösteriyor.

Maddi durumda iyileşme beklentisi

Ekim ayında tüketici güven endeksini oluşturan değerlendirme ve beklentilerle ilgili alt endekslerin tamamına yakınında yükseliş gözlemlendi. Ancak çoğunda bir yıl önceki düzeyler hala yakalanamadı.

Geçen 12 aylık döneme göre mevcut dönemde hanenin maddi durumuna ilişkin alt endeksin ağustosta 56,2'ye inen ve eylülde de aynı kalan değeri, ekimde yüzde 6,1 artarak 59,7'ye çıktı. Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi duruma ilişkin beklentiyi yansıtan alt endeks de yüzde 5,4 artarak 72,6'ya yükseldi.

Geçen 12 aylık döneme göre mevcut ekonomik duruma ilişkin görüşü yansıtan alt endeks önceki aya göre yüzde 5,2 artarak 45,8, gelecek 12 ayda ekonomik durum beklentisine gösteren alt endeks de yüzde 7,2 artarak 72,9'a çıktı. Gelecek 12 ayda işsiz sayısı beklentisine ilişkin alt endeks değeri de ekimde yüzde 0,6 düşerek 72,3 oldu. Bu endeksin artması işsiz sayısının azalacağı, düşmesi ise artacağı yönünde beklenti ifade ediyor. Buna göre ekimdeki düşüş, işsizlikte azalış beklentisini yansıtıyor.

Tüketim eğiliminde artış

Geçen 3 aylık döneme göre gelecek 3 ayda yarı-dayanıklı tüketim mallarına harcama düşüncesini gösteren endeks yüzde 2,6 ile artmaya devam ederek 104,3 oldu. Mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğu endeksi ise yüzde 14,7'lik dikkat çekici bir artışla 46,3'e yükseldi.

Geçen 12 aya göre gelecek 12 ayda dayanıklı tüketim mallarına harcama eğilimini gösteren alt endeksin değeri de yüzde 0,5 artışla 93,2'ye çıktı. Mevcut dönemin tasarruf etmek için uygunluğuna ilişkin endeks yüzde 5,9 artışla 68,7 olurken, hanenin içinde bulunduğu mali durum değerlendirmesini yansıtan endeks değeri yüzde 2 düşerek 73,9 oldu. Gelecek üç aylık dönemde tüketimin finansmanı amacıyla borç kullanma ihtimali yüzde 3,2 artarak 54,6'ya yükseldi.

Enflasyonist bekleyişte zayıflama

Son 12 aylık döneme göre gelecek 12 ayda tüketici fiyatlarının değişimine ilişkin 'beklenti' endeksi yüzde 4 artarak 60'a yükseldi. Bu endeksin değerinin artması tüketici fiyatlarında düşüş, azalması ise artış beklentisini yansıtıyor. Ekimdeki gelişme enflasyonist beklentilerde önceki aya göre kısmi iyileşme anlamına geliyor. Ancak endeksin hala 100'ün çok altındaki değeri, enflasyonist bekleyişin hala güçlü olduğunu gösteriyor.

Ev hayalinde düşüş

Hanelerin gelecek 12 ayda konut tamiratına para harcama ihtimalini yansıtan endeks değişmeyerek 27'de kalırken; konut satın alabilme veya inşa ettirme ihtimalini gösteren endeks de son ay yüzde 7,1 düşerek 7,7 ile iyice dibe indi. Endeks, bir yıl önceki değerinin de yüzde 23,8 altına geriledi. Son dönemde genel kredi faizlerindeki hızlı yükseliş ve bankaların uyguladığı miktar kısıtlamasının, tüketicilerin konut satın alma beklentisindeki düşüşte etkili olduğu görülüyor.

Otomobil umudu arttı

Gelecek on iki ayda otomobil alma beklentisini yansıtan endeksin değeri ise dört aydır devam eden düşüşün ardından ekimde yüzde 5,9 artarak 13 oldu. Söz konusu endeksin değeri önceki aylara göre haziranda yüzde 13,6, temmuzda yüzde 6,4, ağustosta yüzde 16,6, eylülde yüzde 6,1 düşerek 12,3'le dibe inmişti. Otomobil satın alma beklentisindeki artışta, ikinci el piyasada son aylarda yaşanan ucuzlamanın etkili olduğu tahmin ediliyor.

Abdulkadir Selvi

Anketten Kılıçdaroğlu mu Özgür Özel mi çıkıyor

İSRAİL'in Gazze katliamı siyaseti geri plana düşürdü ama artık adayların belirlenmesi sürecine girildi.

Seçimlere 5 ay, CHP'nin kongresine ise 12 gün kaldı. Artık yavaş yavaş anketleri paylaşma zamanı geldi. Tabii ki yüzde 60 oy oranı ile 'Kılıçdaroğlu kazanacak' diye anket yayınlayan, sonra da özür dileme gereği bile duymayan firmaların verilerini paylaşmayacağım. Tabii ki isabetli kamuoyu araştırmalarına imza atan Optimar'ın 15-18 Ekim tarihleri arasında, Türkiye genelinde 2 bin kişi ile yüz yüze anket yöntemiyle yaptığı kamuoyu araştırmasının sonuçlarını aktaracağım.

Yerel seçimlerde, belediye başkan adayları ilan edildikten sonra yapılacak olan anketler daha da önemli olacak. Ancak seçmen ittifaklara nasıl bakıyor, adaylar seçmen tercihleri üzerinde ne derece etkili olacak? Bu soruların yanıtını merak ediyorsanız Hilmi Daşdemir'in başkanı olduğu Optimar'ın anketi ilginç veriler sunuyor.

Anketin bir yüzünde de Kılıçdaroğlu ve CHP'deki genel başkanlık yarışıyla ilgili veriler var. Kılıçdaroğlu açısından tehlike çanları çalıyor.

İTTİFAK İÇİN NE DİYORLAR

Optimar anketine katılanlara, "Sizce siyasi partilerin kendi adaylarını çıkarması mı, yoksa ittifak kurarak güçlerini birleştirmesi mi daha etkili bir stratejidir?" diye sormuş.

Ankete katılanların yüzde 49.4'ü 'kendi adaylarını çıkarmaları daha etkilidir' yanıtını verirken, 'ittifak kurarak güçlerini birleştirmeleri daha etkilidir' diyenlerin oranı ise yüzde 35.6 çıkıyor. 'Fikrim yok' diyenlerin oranı ise yüzde 15.

HANGİ PARTİ 'İTTİFAK' DİYOR

Partilerin ittifak yaparak mı, yoksa kendi adaylarıyla mı seçime girmeleri konusunda ise partilerin eğilimleri farklılık arz ediyor.

AK Partililerin yüzde 58.5'i partilerin kendi adaylarını çıkarmalarının daha etkili olduğunu belirtirken, ittifakı destekleyenler yüzde 28.1 oranında. Bu tablo CHP'de tam tersine dönüyor. CHP'lilerin yüzde 51.4'ü ittifak kurarak seçimlere girilmesini savunurken, 'kendi adayını çıkarmalı' diyenlerin oranı yüzde 34.6.

MHP'LİLERİN NABZI

MHP'lilerin yüzde 47.7'si kendi adayıyla seçimlere girilmesi önerisini desteklerken, ittifak halinde girilmesini isteyenlerin oranı ise yüzde 43.6 çıkıyor.

İYİ PARTİ'DEN ÇARPICI SONUÇLAR

Yerel seçimlere kendi adaylarıyla girme kararı alan İYİ Parti'de ise çarpıcı veriler var. İYİ Partililerin yüzde 63.5'i kendi adayıyla seçime girilmesini istiyor. İttifakı savunanların oranı ise yüzde 34.7'de kalıyor. Bu durumda İYİ Parti yönetiminin seçimlere kendi adayıyla girme kararı, seçmen eğilimiyle örtüşüyor.

HDP'LİLER NE DİYOR

Benzer bir durum Yeşil Sol Parti'de yaşanıyor. Kongrede adını HEDEP olarak değiştiren partide kendi adayıyla seçimlere girilmesini isteyenlerin oranı yüzde 48 çıkarken, ittifakları destekleyenlerin oranı yüzde 40.8 çıkıyor. HEDEP seçmenin eğilimi de ittifak yerine kendi adaylarıyla seçime girmekten yana.

YEREL SEÇİMLERDE PARTİ Mİ ADAY MI

YEREL seçimlerin en önemli tartışması bu olacak. Aday mı önemli yoksa parti mi?

Optimar anketinde de bu sorunun cevabı aranmış. Parti diyenlerin oranı yüzde 21.5 olurken, hem parti hem aday diyenlerin oranı ise yüzde 44.2.

AK PARTİ 'ADAY' DİYOR

AK Partililerin yüzde 25.6'sı parti derken, yüzde 46.9'u aday diyor. Hem parti hem aday diyenlerin oranı ise yüzde 21.8 çıkıyor.

CHP'DE NE ÇIKIYOR

CHP'de ise parti diyenlerin oranı yüzde 19.6, aday diyenlerin oranı yüzde 37.8'e ulaşıyor. Hem parti hem aday diyenlerin oranı ise yüzde 36.6 çıkıyor.

MHP'DEKİ EĞİLİM

MHP'de parti diyenlerin oranı yüzde 37.6 oluyor, aday diyenler ise yüzde 44.5'e ulaşıyor. Hem parti hem aday diyenlerin oranı ise yüzde 13.9'da kalıyor.

İYİ PARTİ'DE İBRE ADAYDAN YANA

İYİ Parti'de parti diyenlerin oranı yüzde 24.3'te kalırken, aday diyenlerin oranı yüzde 42 çıkıyor. Hem parti hem aday diyenler ise yüzde 32'ye ulaşıyor.

HEDEP'TEKİ EĞİLİM

HEDEP'te ise parti diyenlerin oranı yüzde 29.3 olurken, aday diyenlerin oranı yüzde 40'a ulaşıyor. Hem parti hem aday diyenlerin oranı ise yüzde 26.7'de kalıyor.

Bu veriler, yerel seçimlerde adayın önemli olduğunu gösteriyor.

İYİ PARTİ İLE CHP'NİN İTTİFAK YAPMAMALARI

ŞİMDİYE kadar hep İYİ Parti ile CHP'nin ittifakını sorduk. İYİ Parti'nin seçimlere kendi adaylarıyla girme kararı üzerine Optimar, CHP ile İYİ Parti'nin kendi adaylarıyla seçimlere girmesini sormuş.

'Doğru bir karar, daha çok belediye kazanırlar' diyenlerin oranı yüzde 49.7 çıkıyor. 'Yanlış bir karar, CHP ile ittifak yaparak daha az zararlı çıkarlar' diyenlerin oranı ise yüzde 30'a ulaşıyor. Yüzde 20.3'lük bir kesim ise cevap vermemeyi tercih etmiş.

CHP SEÇMENİ NE DİYOR

Bu soru diğer partilere de sorulmuş ama ben, sadece CHP ile İYİ Partililerin verdiği yanıtları aktarmak istiyorum.

CHP'lilerin yüzde 39.3'ü partilerin kendi adaylarıyla seçime girmesini desteklerken, 'ittifak olsun' diyenlerin oranı yüzde 45.1 çıkıyor.

İYİ PARTİ'DEKİ EĞİLİM

İYİ Parti'de ise veriler bunun tam tersi.

İYİ Partililerin yüzde 72.8'i partilerin kendi adaylarıyla seçime girmelerini isterken, ittifakı destekleyenler yüzde 27.5'te kalıyor.

Bu durumda CHP'liler 'ittifak' diyor, İYİ Partililer ise ezici bir çoğunlukla kendi adaylarıyla seçime girmeyi tercih ediyor.

CHP ile ittifak yapmayacak diye İYİ Parti'yi lince tabi tutanların bu sonuçlara iyi bakmalarını öneririm.

KILIÇDAROĞLU DEVAM ETMELİ Mİ

Seçimlerden sonra Kılıçdaroğlu'na yönelik istifa baskıları arttı. CHP Lideri ise, 5 Kasım'daki kurultayı kazanarak güven tazelemeyi düşünüyor. Peki seçmenler ne düşünüyor?

Optimar anketine katılanların yüzde 65.7'si 'Kılıçdaroğlu devam etmemeli' diyor. 'Devam etmeli' diyenlerin oranı ise yüzde 24'te kalıyor. Bu oranlar cumhurbaşkanlığı seçiminde yüzde 48 oranında oy almış olan Kılıçdaroğlu açısından düşündürücü.

Bu soruda da diğer partilerin değil, sadece CHP'lilerin yanıtlarını aktaracağım. 'Kılıçdaroğlu gitmeli' diyenlerin oranı CHP'de daha fazla. CHP'lilerin yüzde 70.6'sı 'Kılıçdaroğlu gitmeli' derken, 'kalmalı' diyenlerin oranı yüzde 23.9'da kalıyor.

KILIÇDAROĞLU MU ÖZGÜR ÖZEL Mİ

5 Kasım'daki kurultayda Kılıçdaroğlu ile değişimcilerin adayı olan Özgür Özel yarışacak. Ankete katılanların yüzde 37.3'ü 'Özgür Özel' derken, Kılıçdaroğlu'nu isteyenlerin oranı yüzde 24.3 çıkıyor.

Bu anket CHP delegeleri üzerinde yapılmış bir anket değil. Bu oranlar Türkiye ortalamasını yansıtıyor. Ama CHP kurultayında ne çıkar, ona CHP delegeleri karar verecek.

Esfender KORKMAZ

Altın ve Borsa'nın geleceği

Merkez Bankası konut fiyat endeksine göre, konut fiyatlarında ortalama yıllık artış, son üç yıldır enflasyonun üstünde gerçekleşti.

Ağustos 2023 ayında yıllık olarak;

*Konut fiyatlarında ortalama artış yüzde 90,3,

*TÜİK, TÜFE oranı yüzde 58,94,

*TÜİK Yİ-ÜFE oranı yüzde 49,41,

*İTO Geçinme Endeksi 74,17 oldu.

Konut fiyatlarının balon yapmasının bir nedeni arz-talep değil; Pandemi, deprem ve seçim öncesi kara paranın aklanma telaşıdır.

Bundan sonrasında, gayrimenkul fiyatlarının normal enflasyona dönmesi ve hatta enflasyonun altında kalması gerekir.

Dolar, Euro, devam eden yerel savaşlar, Brics ülkelerinin kendi paralarını yaratma planı, ambargolarda doların kullanılması, banknotta güven kaybı yarattı.

Geriye Borsa ve altın kalıyor.

Aşağıdaki grafikte son beş yılda, 2018 = 100 bazlı, TÜFE, altın ve borsa endeksleri görülüyor. Altın da, Borsa da TÜFE'nin üstünde artmış.

Türk ekonomisi halen yine dünyanın en kırılgan ekonomisidir. Demokrasi ve hukuki altyapı yoktur. Bu nedenle de güven sorununuz var. TÜFE yüksek. İstikrar sorunu devam ediyor. Dış borçlarda risk arttı.

Buna rağmen Borsa son bir yılda nominal olarak yaklaşık yüzde 100 arttı. Bu durumda iktisatçıların söyleyecekleri sınırlı söz vardır.

Borsanın şimdi düşmeye başlamasının bir nedeni İsrail savaşıdır. Bu savaş tüm dünya borsalarında etkili oldu. Ancak bizi daha yüksek oranda etkiledi.

Öte yandan Borsa'ya yabancı sermaye olarak yalnızca bazı fonlar geliyor. Bu fonlar spekülasyon yatırımları için belli pay ayırıyor. Çok hızlı girip çıkıyor. Bu nedenle de kırılganlık daha çok artıyor.

Küresel açıdan bakarsak borsalar yine de, bitcoin gibi digital para birimine göre daha güvenlidir.

Altın her çağda, iyi veya kötü ekonomiye yön vermiştir. 1970 petrol krizi sonrasında altın fiyatları aşırı kırılgan olmuştur. Söz gelimi;

*1850 yılında; 18,93 dolar;

*1900 yılında; 18,96 dolar;

*1950 yılında; 34,72 dolar;

*1971 yılında; 311,44 dolar;

24.10.2023

*1980 yılında; 615,00 dolar;

*2000 yılında; 279,11 dolar;

*Dün de 1975 dolar oldu.

Altın fiyatlarının piyasadaki en büyük belirleyicilerinden biri merkez bankalarıdır. İstikrarlı dönemlerde merkez bankaları, rezerv olarak tuttıkları ve gelir getirmeyen altın miktarını azaltma, yerine gelir getiren enstrümanlara yönelir. Dünya barışında riskler artınca, merkez bankalarının altın talebi artar.

Reel faiz seviyesi ile altın talebi arasında ters bir ilişki vardır. Eksi reel faiz altına olan talebi artırır.

Altın fiyatlarında eski yıllarda manipülasyon riski yüksek idi. Bugün ise fazla görünmüyor. Çünkü halen dünya altın üretiminde ilk on ülkenin payı yüzde 64'tür. Altın üretiminde ilk beş ülke Çin, Avustralya, Rusya, ABD ve Kanada'dır.

Öte yandan dolar ve Euro gibi banknota güven düştükçe, altın değer kazanıyor. Dünya yeni para standardına gitmezse, altın her zaman altın olarak kalacaktır.

Mevcut dünya para sistemi devam ettiği müddetçe altın fiyatları kısa vadeli düşse de, orta ve uzun vadede artmaya devam eder.